

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII”, asociațiune de institute financiare ea însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA” sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-înj.) Berzovia, Bihoreană, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare, (reuniune) (Sălște), Câmpiana, Cârțișoreană, Chiorana, Chiseteșiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Gh.rla), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coryneana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgeșana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișterul, Hașegana, Însoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul, (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-înj.), Isvorul (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășanul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Sălște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de împr. și păstrare (Ilva-mare), Rîureana (Cap.-Mănăștur), Săcana, Sălmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Sylvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Șercășiana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău), Trărnăveana, Țișișana, Țibleşana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sănmărtin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zlăgheana, Zorile.

Abonamentul:

pe 1 an K 20—, pe ½ an K 10—

Redactor responsabil:

VASILE VLĂICU.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiu unui cm² câte 15 fileri.

Viitoarea politică de alimentare.

Războiul a cauzat o mulțime de schimbări în rostul vieții din timp de pace și o seamă de reforme radicale, reclamate de noile împrejurări extraordinare. Între acestea se numără, ca una din cele mai importante, *politica de alimentare a populațiunii*, pusă la grele probe în situațiunea radical schimbată prin războiu.

În zilele trecute contele *Ioan Hadik*, noul președinte al oficiului de alimentare a poporului, cu ocazia luării cârmei acestui oficiu, a arătat principiile, de cari va avea să fie condus în postul, la care a fost chemat

Dăm și noi, aici, enunțările d-lui Hadik, ca unele cari indică un întreg program de politică economică și privesc foarte de aproape întreaga populațiunea țării. Ele sunt următoarele:

Asigurarea producerii mijloacelor de traiu. Soluțiunea adevărată a problemei de alimentare a poporului presupune asigurarea *producțiunii mijloacelor de traiu*. Dirigearea producerii cade, ce e drept, în cercul de activitate a ministrului de agricultură, însă fiindcă aceasta stă în nemijlocită legătură cu alimentarea poporului, și oficiul de alimentare va face totul în cercul său de activitate, pentru promovarea efectivă a producțiunii. Fiecare palmă de pământ din țară trebuie să fie cultivată, pentruca să se producă bunurile agricole, cari servesc spre alimentarea armatei și populațiunii civile.

Va trebui să se promoveze cu toate mijloacele producțiunea mijloacelor de traiu, de cari se simte mai adesea lipsă. Pe lângă *cereale* va trebui să se stăruie pentru o producțiune mai ridicată a *plantelor*

oleioase și păstăioase, cum și a *legumelor*. Pentru acest scop se vor face acorduri cu producții mai mari. Un deosebit pond se va pune în această privință pe organizarea cooperatiunii orașelor și a întreprinderilor industriale mai mari.

De însemnătate mai mare la producțiunea mijloacelor de traiu sunt și dispozițiunile, cari se referă la asigurarea trebuințelor vieții *muncitorimei*, care cooperează și ea la producțiune. Fiecare agricultor și fiecare muncitor agricol trebuie să vadă, că neglijarea producțiunii primejduiește succesul războiului și prin urmare ar încurcă țara în o grea criză. De altă parte trebuie folosite toate mijloacele pentru o producțiune cât mai mare, deoarece ea este cel mai sigur razim al întregii acțiuni a războiului și cel mai propriu mijloc, care ne va apropia de pace.

Distribuirea dreaptă a proviziilor. O țintă de căpetenie a acțiunii oficiului de alimentare este *dreapta distribuire a proviziilor*. Problema puterii publice pe acest teren este protecțiunea celor slabi și asigurarea echilibrului condițiilor vieții. Când fiecare cetățean al țării va vedea și simți, că forța împrejurărilor de războiu, și nu lipsa de sistem a politicei de alimentare și nedreptatea distribuiriilor fac neapărate crutarea extraordinară și privațiunile, în acest caz abnegațiunea îi va cădea mai puțin greu.

Funcționarii publici și privați, cari au să sufere așa de greu din cauza scumpetei, pretind cu tot dreptul ca să le fie înlesnită aprovizionarea cu mijloacele de traiu; *grupele și cooperatiunile de procurare* întemeiate spre acest scop pot deci să conțeze la procurarea celor de trebuință la cel mai larg sprijin.

Clasele mai sărace ale poporului. Față de greutatea ce cresc neîncetat trebuie să se dea cel mai larg sprijin claselor mai sărace ale poporului.

Aici se numără sprijinul bine înțeles al *patronilor*, în deosebi a direcțiunilor întreprinderilor mari industriale, a întreprinderilor comerciale și a minelor.

Situația *celor aparținători mobilizațiilor fără avere*, aflători în războiu, trebuie ușurată chiar cu jertfe din partea statului. Este necesară o dispoziție, ca *cvota de bucate a acestor familii să fie asigurată înainte pentru întreg anul* — întrucât respectivele familii cer aceasta, — și anume așa, că bucatele le procură comuna, le împarte din timp în timp și prețul de cumpărare îl detrage în rate lunare din ajutorul de războiu.

Asigurarea aprovizionării orașelor. Aprovizionarea cu mijloace de traiu a *orașelor* formează un capitol aparte în politica de alimentare a poporului. Aprovizionarea populației orașelor, care peste tot nu se ocupă cu agricultura și locuște împreună în masse este mult mai anevoioasă decât a agricultorilor. Cu considerare la diferitele împrejurări ale singuraticelor orașe se intenționează asigurarea aprovizionării acestora.

Protejarea generațiilor viitoare. Se va face tot posibilul pentru *protejarea generațiilor viitoare*. Prin ameliorarea condițiilor de alimentare se va da luptă contra *mortalității copiilor*, în deosebi se va purta de grije pentru o alimentare mai bună a claselor mai sărace ale populației, sporindu-se, în capitală și în provincă, *azilele de copii* și luându-se dispoziții ca laptele, și în genere toate mijloacele de alimentare pentru copiii de țată și pentru copiii mai mici să fie accesibile. În deosebi sunt necesare dispoziții pentru asigurarea aprovizionării cu cele de trebuință a spitalelor.

Se va reformă în scurt timp *comerciu cu alimentele*. În interesul procurării mai cu înlesnire și a distribuirii corăspunzătoare a alimentelor, întreprinderi industriale, oficii mai impopulate, grupe de îndeletniciri vor formă unități deosebite de alimentare și mijloacele de traiu le vor distribui dânselor între membrii lor, prin ceea ce se va înlesni și celorlalte părți ale populației procurarea mijloacelor de traiu. Nu pot să fie la ordinea zilei adunări de popor mai iritante decât acelea, cari se văd zi de zi înainteocalurilor, în cari se desfac mijloace de traiu, și unde își află expresie justa indignare a poporului sărac, năcăjit de moarte.

În această chestiune se speră un bun rezultat și dela comerțul propriu zis, de sine înțeles pe lângă o sistemizare corăspunzătoare a controlului, ce trebuie observată la distribuție. Se accentuează, mai departe, că comerțului *de profesiune* trebuie să i se asigure un rol corăspunzător la punerea în circulație a produselor și la organizația de războiu a pieței de alimente, avându-se neîntrerupt în vedere, ca micilor comercianți să nu li se închidă calea și să nu li se nimicească independența.

Ordonanțele referitoare la *sechestrarea și punerea în circulație a bucatelor* au fost deja publicate.

Dispozițiile necesare mai departe pentru executarea acestor ordonanțe le va da fără întârziere președintele oficiului de alimentare. Prima și cea mai importantă problemă este formarea comisiilor de primire și pregătirea fără zăbavă a celor de lipsă pentru însăși luarea în primire a bucatelor. Este un interes al țării, ca această primire, respective socoteala cu producătorul să se facă cât mai în grabă și mai exact. Prin aceasta are să fie scutit, de altă parte, și producătorul de vecsațiuni și nesiguranță, cari stau în legătură cu rechiziționările făcute de repetite ori. Cu toate că recolta anului de față este neasemănat mai favorabilă decât cea din anul trecut, se va face cea mai mare *cruțare*, pentruca aprovizionarea armatei și a țării să nu fie expusă la nici o nesiguranță și la fluctuații.

Mare pond are să se pună pe adunarea dreaptă și în conformitate cu împrejurările a proviziilor de *păș-tăioase*, precauțiune, care este cu atât mai necesară, cu cât în urma *secetei*, recolta acestor articole are să fie mai slabă decât cea din anul trecut.

Punerea sub sechestrul a cartofilor. Și *recolta cartofilor* este influențată *nefavorabil* prin seceta îndelungată. De aceea este neapărat să se procedeze fără amânare și la *punerea sub sechestrul* și la *regularea comerțului acestora*, pentrucă îndată după recoltare încep expedițiile în massă și trebuințele pentru iarnă trebuie să fie asigurate după posibilitate înainte de începerea gerului. Pe baza experiențelor de până aci cu privire la comerțul de cartofi se va stărui, ca această chestiune să fie deslegată cu cea mai mare energie. *Prelucrarea industrială a cartofilor* se va permite, înainte de asigurarea cantității trebuincioase în scopul alimentării publice, numai *într'o măsură cu totul neapărat necesară*.

La regularea *comerțului de poame și legumi* se va purta de grije, ca aceste articole să nu fie detruse dela consum și interesele publicului consumator să fie protejate în mod corăspunzător.

Chestiunea laptelui. O aranjare grabnică reclamă *chestiunea laptelui*. Lipsa de nutreț și scumpețea acestuia, ajunsă pe o treaptă așa de înaltă, influențează nefavorabil producția laptelui, și dacă nu vom, ca producția laptelui, chiar și acum atât de *neîndestulitoare*, să scadă și mai mult, trebuie să luăm grabnice dispoziții. Lăptăriile cari produc pentru folosul obștesc, au să fie preferite la distribuția de *hrană nutritivă*. O acțiune deosebită se va porni pentru aprovizionarea cu lapte a capitalei.

Aprovizionarea cu carne și unsoare. Cu toate că *prețul animalelor a scăzut așa de mult, prețul cărnii este totuș destul de ridicat*. Aceasta nu are nici bază, nici îndreptățire.

Una dintre problemele cele mai grele și mai importante este *asigurarea aprovizionării cu unsoare* și în legătură cu aceasta *regularea îngrășării rămătorilor*. Ordonanțele de până acum în această privință vor fi supuse unei examinări, cu care ocazie vor fi normative experiențele anului trecut. Rămătorii îngrășați

pentru folosul obștească, au să fie puși la dispoziția oficiului de aprovizionare, și pentru încunjurarea abuzurilor, ce se fac pe acest teren, trebuie să se creeze o organizație, care să exerciteze un control corăspunzător și să fie chemată a cooperă la desfășurarea în regulă a comerziului. Fiindcă chestia culturii vitelor și a nutrețului este încredințată ministrului de agricultură, această chestiune se va reguła în înțelegere cu acest ministru.

Chestiunea *vânatului și pescuitului* rămâne, de sine înțeles, și pe mai departe, în cercul de acțiune a ministrului de agricultură; fiindcă însă această chestiune are o mare importanță pentru alimentarea poporului, va trebui să se supună și comerziul cu *sălbătăciuni și pești* unei reguării.

În considerarea intereselor mari, ce stau în legătură cu alimentarea poporului, se va stărui să se *înlătore după putință pedecile circulației*.

Controla obiectivă, strictă și sistematică a centralelor, subordonate oficiului de alimentare, se va asigura pe toate căile posibile. În urma considerabilei importanțe a acestor centrale, ca organizații economice ale războiului mondial, este de mare interes pentru țară, ca singuraticile centrale să servească exclusiv scopului, pentru care s'au înființat și ca activitatea lor să se întâmple în conglăsuire cu interesele obștești.

Împedecarea comerziului catenar. Se va urgea edarea în grabă a ordonanței, care va avea să servească împedecarea comerziului catenar și înființarea comisiilor pentru controlarea prețurilor. Dar nu numai pe calea ordonanțelor, ci și prin organizații corăspunzătoare se va porni luptă contra scumpirei prețurilor și a cămătăriei, cu un cuvânt contra tuturor abuzurilor.

Organizarea oficiului de alimentare. Pentru provederea cu articole de alimentare a *armatei* se va organiza o secție deosebită. Se va organiza cu participarea deopotrivă a lucrătorilor și patronilor o *comisie de alimentare pentru muncitorii industriali*.

Se vor câștiga bărbați de specialitate din cercul agricultorilor, al industriașilor și comercianților, cu ajutorul cărora să se poată validă cât mai deplin punctele de vedere ale vieții practice la hotărârea diferitelor chestiuni, ce se vor ivi. În considerarea intereselor foarte importante, ce stau în legătura cu aprovizionarea muncitorilor, oficiul de aprovizionare va căuta să fie încontinuu în legătură cu muncitorimea și ca această să participe și nemijlocit la lucrarea așa de importantă și grea pentru țară.

Dupăcum va cere trebuința, se vor institui *expoziții ale oficiului de alimentare* în singuraticile regiuni ale țării; la aceste lucrări se contemplează a se ține seamă, afară de cooperarea funcționarilor administrativi, și de aceea a oamenilor de specialitate, practici.

Ajutorarea împrumutată a celor două state ale Monarhiiei. Pentru luptarea cu succes contra dușmanului comun este neapărat necesară, ca armă de apărare, ajutorarea împrumutată și loială a acestor

două state. În anul al patrulea de războiu doară ni-menea nu poate să tragă la îndoială, că aceea parte beligerantă are să secere victoria, care va putea să reziste mai mult în privința economică. Ungaria va avea deci să ajutoreze Austria pe acel teren, unde pe lângă cea mai mare cruțare a proviziilor proprii, ea nu-și poate asigura satisfăcător traiul populațiunii. Dacă Ungaria, în aprecierea acestui punct de vedere, face totul în marginile posibilității, ca să asigure și populațiunea din Austria cu alimentele necesare, astfel și Austria va trebui, fără îndoială, să vadă, că zace și în interesul său propriu, bine înțeles, să pună la dispoziția Ungariei, mai mult agricolă, pe lângă, prețuri maxime, *articole industriale* indispensabile pentru activitatea neștirbită a acesteia, atât pe terenul agriculturii cât și pe acela al industriei de războiu.

Conlucrarea efectivă a presei. Pentru soluția tuturor acestor chestiuni este necesar ajutorul bine priceput al societății și mai ales al *presei*, care a făcut și până aci mari servicii oficiului de alimentare și cauzei de alimentare a poporului, și sigur, că și pe viitor va fi în totdeauna gata a servi cu devotament aceste interese de viață ale țării.

Școala comercială superioară română din Brașov.

— Aviz pentru anul viitor. —

Anul școlar 1917/18 se va începe la 1-a Septembrie v. 1917. Înscrierile se fac la Direcțiune în zilele de 1, 2 și 3 Septembrie v. 1917.

Pentru a împedecă o aglomerare prea mare de elevi în clasa I-a comercială și a se putea face o selecțiune mai bună a lor, conferința a adus următoarea hotărâre:

1. Prenotațiile pentru înscriere în clasa I comercială să se facă în fiecare an prin cerere în scris până la 15 August st. v. la Direcțiune.

2. Lista celor prenotați să se pertracteze în conferința de începere a anului școlar, în care se va decide definitiv eventuala primire sau respingere.

3. Sub nici o împrejurare să nu se primească în clasa I. comercială un număr mai mare de elevi, decât cel admis de regulament, adică 40 de elevi.

4. Cei neprenotați până la termenul fixat în punctul prim, precum și cei ce nu vor prezentă la anunțare atestatele convenite, pot fi primiți la școală numai în cazuri de tot excepționale.

În clasa primă pot fi primiți numai acei elevi, cari au absolvat cu succes și pot produce atestat de trecere din clasa IV. gimnazială, reală sau civilă, de la o școală publică. La înscrierea tuturor se cere *atestat școlar și atestat de botéz*.

Examenul supletorii și de emendare se vor ține în 1, 2 și 3 Septembrie v. 1917. Cei ce vor întârziă atât dela acest examen, cât și dela înscriere, pot fi

admiși, numai dacă vor dovedi cu certificate demne de credință cauza întârzierii.

Examenele de privațiști se vor ține în 11, 12 și 13 Septembrie v. 1917. Aceștia au însă a se anunța în persoană la Direcțiune cel mult până în 10 Septembrie v. 1917.

Didactru și taxele școlare sunt:

1. Taxa de primire 10 cor.
2. Diverse taxe de înscriere 68 cor.
3. Didactru 60 cor.
4. Taxa de examen privat 83 cor.
5. Taxa examenului de maturitate 32 cor.
6. Taxa examenului de diferență 123 cor.

Elevii de confesiuni streine decât cea gr.-orientală și gr.-catolică română, precum și cei din țări streine, plătesc toate taxele duble.

Toți acei elevi, cari doresc să fie scutiți de didactru, vor înainta până cel mai târziu în 30 Septembrie v. pentru semestrul I. și până cel mai târziu în 28 Februarie v. pentru semestrul II., direct la Eforia școlară, petițiuni speciale înzestrate cu atestat de paupertate, respective în caz de avere, cu extras dela cartea funduară și cu testimoniul sau conduita școlară. Petițiunile înaintate după aceste termene nu se vor lua în considerare. Acei școlari, cari n-au din studii cel puțin nota „Bine” și moralitatea „bună”, nu vor fi scutiți de didactru.

Scutiri se pot face absolut numai dela plățirea didactrului școlar. Celelalte taxe sunt obligați să le plătească toți școlarii fără deosebire și dela plățirea acelor nu poate fi nimenea dispensat sub nici o împrejurare.

Didactrul și taxele școlare arătate se achită la cassa Eforiei școlare în chipul următor:

1. Până la 5 Septembrie v. toate taxele laterale fără plățirea cel puțin a acestor taxe nici un elev nu va fi înscris.

2. Jumătate din suma didactrului se va plăți până cel mai târziu la 31 Martie v.

Acei școlari, cari nu vor achită didactrul până la terminile arătate, vor fi îndepărtați din institut și despre această îndepărtare va fi încunostințat părintele, tutorul sau îngrijitorul respectivilor elevi. Restanțe sau amânări de plată nu se admit.

Fiecare elev e dator a avea la începutul anului școlar toate cărțile necesare *nouă și în bună stare*, deoarece legile școlare opresc traficul de cărți și revizite și folosirea de cărți vechi și necorăspunzătoare. Cărțile vor purta viza institutului alături cu numele elevului.

Pentru orice informațiuni mai detaliate părinții și tutorii școlarilor să se adreseze la Direcțiune.

Diracțiunea.

Bagatele, fleacuri, nimica toată.

— Din «*Spiritul de cruțare*» de S. Smiles. —

Răposatul J. Baxendale era un prieten sincer al tuturor amplexaților, cari îl ajutau în executarea problemelor sale. Era un bărbat înzestrat cu o mare putere de judecată naturală, plin de înțelepciunea proverbelor și totdeauna gata să-ți sară întru ajutor. Totdeauna stăruia pe lângă lucrătorii săi, să-și păstreze ceva pentru zilele bătrâneței.

De păreții magazinelor sale erau afișate vorbe și proverbe în vederea tuturor trecătorilor.

«Nu disperă!», «Nimic fără muncă!», «Cine-și cheltuiește tot bunul muncit, merge către traista neagră de cerșit», «Timpul pierdut nu se mai poate recăștiga nici odată», «Intovărășiți-vă cu sângea, cumpătarea și cu spiritul de bună chiverniseală».

«Sistemul e temelie afacerilor și fără punctualitate nu există sistem. Punctualitatea e de importanță, pentru că ea însemnează pace și bunăînvoire în familie. Liniștea sufletească e avantajul punctualității. Punctualitatea înzestrează caracterul cu greutate. Promisiunile sunt datorii. Dacă ai promis cuiva ceva, ești dator cu punctualitate, căci n-ai drept să-ți bați joc de timpul altuia, dacă ți-l disprețuiești pe al tău.

Mulți se vor întreba cine a fost Iosif Baxendale. La adecă el a fost în persoană firma Pickford & Comp. cea vestită în Englitera și pe continent. A fost fiul unui medic din Lancaster. S'a împărțit de o bună educație și a intrat în serviciul unei afaceri de bumbac. Intervenind o perioadă de stagnare pe piața de bumbac își căută o altă branșe de afaceri. Pickford începuse o afacere de expedițiune, suferia însă de lipsă de capital. Baxendale l-a ajutat cât-va timp cu capital, ca companist pasiv. Observând însă, că afacerea nu progresa din cauza lipsei de conducere, se hotărî a lua frânele în mână.

A reorganizat agenturile, răspândindu-le pe întreg teritoriul regatului. Pe șosele a introdus transporturi cu cai iuți și transporturi încete. S'a folosit de canaluri, stabilind circulațiunea între orașele mai mari. Șoselele erau pe atunci într'o stare atât de rea, încât câte-odată era imposibil a transporta ceva dintr'o parte a țării într'alta.

Conducerea unei afaceri de o estensiune atât de mare recereă capital mult, energie mare și o capacitate de conducere de primul rang. Numărul cailor a trebuit urcat dela cincizeci, câți erau pe timpul lui Pickford, la o mie și mai trebuiau și cai de rezervă la stațiunile dintre Londra și Manchester, Londra și Exeter, și Londra și Edinburg. Trebuia și o instalație de reparaturi pentru luntri etc.

Afacerea de expedițiune recereă o supraveghere personală exactă și multilaterală. Baxendale era ziua noaptea în luntrea lui repede pe canal, să se convingă, dacă oamenii sunt la posturile lor și dacă expediția se desfășură în regulă. Altă dată călătoria în

căruța sa sprintenă, de inspecție, și plătiă hangiiilor prețuri mari numai să capete cai iuți. Astfel își ajungea de dinapoi propriile transporturi și se convingea, dacă cărașii sunt treji, nu zăbovesc prea mult și dacă li sunt armele încărcate. Dar alte dați el își ocolia pe căi secundare transporturile, le ieșea înainte și le întâmpina pe șoseă, astfel încât oamenii lui nu știau nici odată, din care parte vine stăpânul. Cu astfel de metodă a ridicat afacerea la un avânt considerabil.

Când totul mergea de minune, s'au ivit primele căi ferate cu influința lor păgubitoare asupra cărașiei.

Baxendale, având privirea clară, nu s'a opus, ci s'a atașat primei societăți de căi ferate Liverpool și Manchester. Insuși a participat cu cele mai multe acții la linia sudostică, unde i s'a oferit președinția. La prelungirea liniei ferate până la Dover autoritățile acestui port au luat o atitudine ostilă, refuzând tot ce li se cerea și stabilind taxe scumpe. Atunci Baxendale a cumpărat pe propria răspundere sinul dela Folkestone și a stabilit nu peste mult legătura de cale ferată între Londra și Paris.

Slăbit și obosit de o activitate plină de încordare, delăturat prin machinațiuni de clică dela președinție, el s'a retras cu bucurie la afacerea sa proprie de expedițiune, unde îl sprijineau fii săi și a continuat a se interesa în modul cel mai viu de mersul afacerii până la moarte. Nici când nu era obosit în a face un lucru bun și nici odată n'a încetat a da contabililor, scriitorilor și lucrătorilor săi povețe bune din experiența sa bogată.

Iată câteva dintre acestea:

«Un ampoi al firmei Pickford, deși avea plată mică, a ajuns totuși la un trai bun prin sîrguință și cumpătare, urmând principiul de a nu cheltui decât nouă penny din fiecare șiling. *O nimica toată*, pe care o disprețuiește ori cine. Aceasta însemnează însă o cruțare sistematică de 25%, care în șase ani poate face preste 2,500 cor. Firma, la care suntem angajați, e înșelată de cei ce și-au tras salariul treizeci de ani și nu au urmat procedura aceasta, căci ei și-ar fi putut cruța salariul pe șapte ani și jumătate, ar fi putut ajunge în posturi și mai bine plătite și ar fi azi între cei mai onorabili membri ai societății».

«Iubirea de adevăr însemnează demnitate și tărie bărbătească, minciuna însă produce totdeauna dispreț față de sine însuși. Gândiți-vă, că omul comite minciuni și prin tăcere».

«Foarte rar se oferă ocazia de a face servicii extraordinar de importante, dar și micile servicii sunt de folos».

«Eu mă plâng mult în cauza lucrurilor, pe cari oamenii le numesc de obicei: *fleacuri, bagatele*, pentru că acestea ruinează afacerile».

Lipsa de nutreț și preîntîmpinarea acesteia.

I.

Toată lumea a ajuns în timpul din urmă să recunoască lipsa de nutreț pe seama animalelor. Am fost relevat-o și noi în primarticolul din Nr. 29 al acestei reviste și am indicat și unele căi și mijloace pentru preîntîmpinarea ei. Revenim, deastădată, mai pe larg asupra acestei chestiuni, de importanță capitală pentru țoți.

Chestiunea aceasta este de importanță principală pentru proprietarii de animale, cari au un izvor de venit considerabil din cultura acestora, fie că-și lucră pământul, fie că-și îngrașe moșia cu gunoiul lor, sau că le folosesc lâna, laptele și derivatele acestuia, ori apoi că, se nutresc cu carnea și grăsimea lor și le întrebunțează peile, părul, oasele etc., și în fine că, vânzându-le vii, obțin sume însemnate, mai ales în aceste vremuri excepționale, prin ceea ce își sporesc averea și bunăstarea. În lipsa de nutreț îndesulitor, însă, proprietarii trebuie să-și vîndă animalele pentru prețuri nefavorabile, astfel păgubindu-se, adesea în mod ireparabil.

E importantă însă această chestiune și pentru cei ce nu pot ține animale, dar, cu toate acestea, și ei trăgînd foloase foarte mari din o situație favorabilă a acestora. Căci, doară, nu e om, care să nu consume laptele, brînză, carnea, unsoarea etc. Iar în lipsa de nutreț, laptele mai ales se împuținează sau vacile înțarcă cu totul. Și în acest caz, tocmai neproducției sufer mai mult. Orașenii îndeosebi, încep să simtă de pe acum această lipsă tot mai mult și mai greu.

În fine, importanța animalelor și derivatelor lor pentru continuarea cu succes a războiului este, credem, înțeleasă de toată lumea.

Iată motivele, cari ne fac să stăruim mai înadîns asupra lipsei de nutreț și a preîntîmpinării ei.

În articolul nostru, de care am pomenit mai sus, am fost arătat că, din cauza secetei, agricultorii au adunat cantități mici de fân și de otavă, chiar și de trifoiu și luțernă, că *pășunea vitelor* suferă nespuse de mult din cauza lipsei de ploate, că chiar și *paie* nu sunt prea multe pe unele locuri, mai departe, că nici recolta *cartofilor* și *napilor* de nutreț nu pare a fi destul de mulțumitoare. Apoi *spicoasele*: *orzul* și *ovăsul*, cu cari agricultorii se ajutau în alte vremi și la nutrirea animalelor, pe lângă, că nu au isbutit după așteptare în acest an, ele mai trebuie să fie date altor destinațiuni.

Pe de altă parte, toate articolele de nutreț pentru animale s'au restrîns și în altfel: prin rechiziționări, prin sistarea sau măcar restrîngerea funcționării multor fabrici de spirt, de bere etc., din cari slatul și lăturile formau, în alte vremi, o hrană abundantă și prețioasă pentru animale.

Astfel ne întrebăm: ce e de făcut, dară, pentru preîntâmpinarea lipsei de nutreț în acest an? Și răspundem, ținând seamă și de îndrumările date de ministrul de agricultură:

1. Să îngrijim, ca animalele să aibă hrană, afară la hotar, pe timp cât mai îndelungat, în cursul toamnei, și în acest timp, un adaus de hrană la grajd.

2. Să adunăm și să păstrăm cât mai multe materii nutritoare, pe seama animalelor, pentru timpul iernii.

3. Să îngrijim de hrană, mai ales, pentru timpul primăverii, până dă iarba.

II.

Pentru satisfacerea primului postulat, economii prevăzători au semănat în miriște, îndată după secerat: napi de miriște, meu, cucuruz, mohor și tătarcă. Fiind pământul bine lucrat și timpul priincios, toate aceste plante dau nutreț mult și bun. În stare dospită meiul, mohorul și tătarca se pot păstra și pentru iarnă și animalele le consumă cu plăcere.

De această modalitate însă vor fi putut face întrebuințare puțini dintre plugarii noștri, parte pentru că nu sunt obicinuiți la astfel de culturi, parte pentru că seceta îndelungată a zădărnicit, în multe locuri, aratul și semănatul nămitelor plante și chiar și semânța se poate acum agonisi numai foarte cu greu.

Au însă multe comune de ale noastre păduri, în cari este și acum iarbă destulă și pășunatul din păduri este modalitatea cea mai lesnicioasă și mai potrivită pentru a ne ajuta în aceste vremuri grele. Pășunarea în păduri însă, se poate face numai cu îngăduirea autorităților forestiere. Ar fi deci foarte de dorit, ca această îngăduire să se facă cu bunăvoință, îngrabă și fără mult încunjur, până când iarba nu e răscoaptă sau arsă de razele soarelui.

III.

A doua modalitate pentru trecerea cu bine prin această vreme de lipse, am zis, că este adunarea și folosirea ca nutreț pentru iarnă a orice fel de material bun spre acest scop.

În locul prim sunt a se număra fânul și otava, puține cât vor fi, apoi paie, turnumeata și pleava, pâșii și foile de cucuruz, vreji de fasole, frunzele de napi, cotoarele de cartofi, buruenile, pipirigul, trestia, rogozul, castanele selbatice, dreverile de struguri și lăturile de prune. Economul, care are la îndemână acum țărăte, lături din fabricile de bere, rămașițe dela fabricile de zahăr etc., se poate numi unul din cei mai norocoși.

Unele dintre aceste articole de nutreț se pot păstra cu înlesnire, fie puse simplu la adăpost, pentru că să nu le străbată umezeala din ploaie sau ninsoare. Câteva din ele însă cer o îngrijire deosebită și despre aceste vom spune cât mai pe scurt, cele de lipsă:

1. *Frunzele arborilor*, anume: de sălcii, acați, frăgari, tei, frasinii, arini, ulmi, fagi, stejari etc., adunate în stare verde, se pot da îndată vitelor, sau se pot păstra pentru iarnă. Culesul lor trebuie făcut înainte de a da bruma. Se pot aduna și numai frunzele dar, mai ales surcelele tinere cu frunzele de pe ele.¹ Pentru iarnă frunzele se păstrează de obicei uscate, dar și în alt mod, cum fac economii din Zsombolya. Iată cum: Se leagă, cât ai lua în brațe crengi cu frunze mai subțiri de $\frac{1}{2}$ cm. Aceste se fac clăi de 4—8 metri largi și 4—6 metri înalte. În timp de câteva zile ele se încălzesc și se așează. Când s'au înferbântat așa de tare, încât nu mai poți ține mâna în ele, se așează în vârful clăilor un strat de pământ, gros de 30—40 cm. La acoperirea cu pământ oamenii se ajută așa, că așează lângă clăie un car gol, pe ale cărui loitre se pun scânduri. Acum pământul se aruncă pe aceste scânduri, și de pe ele pe clăie. Pământul are însă să se arunce în două restimpuri, și adevărat întâi numai jumătate, iar după câteva zile, când clăia s'a așezat bine, cealaltă jumătate, potrivit, ca vârful clăii să rămână rotunjour, pentru ca apa de ploaie să se scurgă cu înlesnire.

În modul acesta se poate păstra peste iarnă orice soi de nutreț, ce în timpul toamnei nu s'a putut usca din cauza ploilor.

Nutrețul însă se poate păstra și în gropi, pregătite din bună vreme. Anume: se sapă o groapă mai îngustă decât clăia, cam de 3 metri de lată, iar adâncă și lungă după mulțimea nutrețului de păstrat, care trebuie călcat bărbătește pe fundul groapei; iar după ce am ajuns cu nutrețul afară din groapă, atâta cât poate trece un car peste el, se ciuntesc mai întâi curmeziș cele două capete lungi ale groapei și apoi lăsăm carul să treacă mai de multeori peste nutreț, deasupra căruia grămada se continuă cam doi metri peste fața pământului, și după ce nutrețul s'a înferbântat, groapa se acoperă cu pământ.

2. *Frunzele de napi* se păstrează în o groapă lungăreață, în formă de șanț, lată de 2 metri și tot atât de adâncă. Pe fundul groapei se așterne pleavă ori frunze de arbori, iar frunzele de napi se pun în straturi, îndesând bine fiecare strat, mai ales însă pe lângă pereți, și urmând astfel până la $1\frac{1}{2}$ —2 metri de-asupra pământului, făcându-i vârf, presărând apoi pleavă și peste aceasta punând pământul scos din groapă, în grosime de $\frac{1}{3}$ metru. Golurile, ce s'ar arată mai târziu în coperișul de pământ al clăii, au să fie astupate.

Nutrețul astfel păstrat se dă vitelor iarna, delaturându-se pământul cam de un metru, dela un capăt al groapei și scoțind din el după cum cere trebuința.

3. *Cotoarele de cartofi și buruenile* dau, și ele, un nutreț bun pentru vite, după ce au fost uscate întocmai ca fânul sau păstrate fiind în gropi, cum s'a

¹ Pentru adunarea crengilor și frunzelor din pădurile statului, la cerere, se dă îngăduială.

arătat unde a fost vorba de păstrarea foilor de napi, cu cari se pot așeza și împreună. Buruienile adunate să nu fie îmbătrânite și cu semănță, pentru că aceasta trece nemistuită prin stomacul vitei, ajungând cu gunoiul în pământ și sporind astfel buruienile. Și *pipirigul* și *rogozul* păstrate în gropi le mănâncă vitele. Pipirigul uscat, însă, îl mănâncă numai caii.

Bun este și *troscățelul*, care, adunat din vreme, ar sporî nutrețul vitelor peste iarnă

4. *Trestia și rogozul*, cosite până când sunt tinere și păstrate împreună în gropi, vitele le mănâncă cu poftă.

5. *Cocenii de cucuruz*, — rămași după sfârșitul acestuia, măcinându-se sau și numai tăindu-se în bucățele mai mărișoare, apoi muindu-se în apă rece ori opărindu-se amestecați cu paie tăiate cu mașina, — dau o hrană bună pe seama vitelor.

6. *Castanele selbatice* de asemenea dau o hrană bună pe seama animalelor. Ele deci, unde se află, trebuesc adunate și păstrate. Păstrarea lor se face în două feluri, anume așa cum se păstrează cartofii, în pivnițe sau gropi, ori apoi uscându-se ca nucile prin poduri. În cazul dintâi se dau mereu în stare proaspătă, iar în cazul al doilea se pisează cu o peatră, sau unde se poate, în piuă, sau se urluesc. Muindu-se castanele în apă, timp de 24 de ceasuri înainte de a le da animalelor, își perd gustul amar și astfel le mănâncă cu plăcere atât vitele cât și caii.

7. *Dreverile de struguri* încă fac bune servicii pentru hrana animalelor. Ele se pot da ca nutreț atât în stare proaspătă cât și după-ce s'au folosit la ferberea rachiului. Din dreverile proaspete se dă zilnic unei vite câte $\frac{1}{2}$ kgr., iar din cele ferte se dau și până la 12 kgr.

Având puține drevere ele se păstrează în căzi și buți ca varza. Anume: se acoper cu scânduri, se pun petri peste aceste și apoi se toarnă apă. Având drevere multe, se păstrează în gropi ca frunzele de napi, grijind să fie bine îndesate și acoperite, ca să nu pătrundă aer la ele.

Bun sunt și *dreverile*, ce rămân după stoarcerea vinului de mere și pere.

8. *Lăturile de prune*, ce rămân după ferberea rachiului de prune, de asemenea fac bune servicii la nutrirea animalelor. Ele se dau vitelor numai decât după-ce s'au răcit, fiind încă călduțe, căci mai târziu sunt nesănătoase. Înainte de a se da vitelor, ele se străcoară, alegându-se sămburii, pe cari li mănâncă cu mare poftă rămătorii. Unei vite i se pot da la zi 40—50 litre de astfel de lături. E de recomandat să se taie paie cu mașina și peste ele să se toarne lăturile în stare ferbinte. În chipul acesta vitele se îndeamnă a mânca paie multe și astfel se face bună întrebuințare și de unele și de altele.

(Se va continua).

Aprovizionarea orașului Sibiu cu mijloacele de traiu pe anul economic 1917/18.

Se știe, că în timp de războiu, aprovizionarea orașelor cu mijloacele de traiu este neasemănat mai anevoioasă decât aceea a satelor, unde se produc tot felul de produse agricole. Apoi pe calea ordonanțelor, s'a fost dispus, de mai înainte ca fiecare sat să-și satisfacă înainte de toate trebuințele proprii, în cadrele trase de ordonanțe. Astfel orașele au ajuns în o situație destul de îngrijitoare.

Adevărat că după multe trăgănări, s'a dat voce, prin ordonanțe, și orașenilor să-și procure, cari pot acum, grâul necesar pentru întreg anul; de altă parte însă s'a dispus ca, înainte de toate, fiecare sat să caute a a satisface trebuințele proprii. În modul acesta s'a îngreunat peste măsură posibilitatea cumpărării bucatelor din partea orașenilor, de altă parte s'a mai îngreunat procedura prin dispoziția, ca cumpărătorul să meargă mai întâi prin sate ca să caute să acordeze bucatele, să vină apoi acasă pentru a obține certificatul de cumpărare și numai după aceea a merge de nou la sat pentru plățirea și aducerea bucatelor. La aceasta s'a mai adăugat prețul enorm, care îl cer economii orașenilor, cari merg pe la ușile lor, cerând să le vândă bucate. Așa că, pe calea aceasta, aprovizionarea orașenilor a devenit aproape imposibilă.

Magistratul orașului Sibiu nu de mult a adus la cunoștința locuitorilor, că *certIFICATE DE CUMPĂRARE NU SE DĂ NIMĂNUI*, ci se va îngriji orașul de bucate pe seama tuturor locuitorilor săi. Aceasta în urma înțeleșului, ce magistratul a avut cu reprezentantul guvernului trimis anume pentru organizarea acestei acțiuni.

Astfel, pentru timpul dela 16 August până la 15 Septembrie a. c., se vor distribui pentru toți locuitorii, cari nu fac agricultură, certificate de pâne, pentru câte 9 Kilograme de făină de persoană. Făina resp. grâul necesar se va pune la dispoziție din partea reprezentantului regimului. Căci, se va începe de pe acum cu rechiziționarea grâului și cantitatea necesară pentru trebuințele tuturor locuitorilor pentru anul următor se va furniza acestora.

Partidelor, cari doresc să se aprovizioneze, acum la început, cu cvantul necesar de bucate pentru anul întreg, li se va da acel cvant, având să plătească prețul lui în număr și pe lângă declarația, că pe timpul până la 15 August 1918 nu au să mai aștepte și să mai pretindă alte bucate.

Celorlalți locuitori li se va da cvantul necesar, după plac, în rate, și anume ca făină sau ca pâne, prin mijlocirea butarilor.

Astfel locuitorii oraşului nu vor mai face acorduri pentru grâu, şi acordurile încheiate se vor desface sau se vor trece asupra oficiului de economie al oraşului.

Dela publicarea acestui comunicat însă, în curs de câteva zile, s'au ivit mai multe nedumeriri, încât se aşteaptă, ca hotărârea magistratului să fie revocată.

Traiu de azi.

Publicăm următoarea apreciere a traiului de azi, făcută de un ziar mai mare, apreciere, în tot cazul interesantă, şi până la un loc şi dreaptă, dar în unele privinţe exagerată:

Întreagă vieţa noastră actuală este stăpânită de griji materiale.

Hrana, locuinţa şi îmbrăcămintea noastră le câştigăm acum, numai cu preţul unor lupte grele.

Pentru câştigarea hranei noastre jertfim mai tot timpul şi mica noastră agoniseală.

Şi se cere să se desvoalte, la toate acestea, atâta circumspecţiune, tactică şi vicleşug, cât mai înainte eră prea deajuns la câştigarea unei averi întregi.

Astfel pe lângă aceste preocupăţiuni abia mai poate fi vorba şi de trebuinţele spirituale ale fiinţei noastre.

Ştiinţa, literatura, artele, în anii de războiu nu au produs roade mai de valoare. Ceeace au produs, nu trece peste nivelul necesităţilor comune de toate zilele. Şi aceasta e foarte natural. Pentru că acum lipseşte, mai ales, răbdarea şi liniştea, necesare spre acest scop.

Grijile materiale s'au ridicat deasupra capetelor noastre şi întreagă fiinţa noastră este stăpânită de stomac. Şi în timp de pace am muncit, în locul prim, pentru stomac; dar totuşi se deosebiau imens preocupăţiunile de atunci, în această privinţă, de cele de acum.

Pare că cu fiecare zi ne apropiem tot mai mult de vieţa primitivă, unde partea spirituală a vieţii noastre nu ne poate urmări. Aici cultura rămâne de parte de om, care zi de zi trebuie să lupte tot mai intensiv şi cu mai multă înverşunare pentru bucătura, pe care o obţine numai cu sforţări mari.

Şi cu cât intrăm mai adânc pe această potecă, cu atât soarta omului apare mai întunecoasă.

În fine nu vor sta faţă în faţă numai statele, ci omul se scoală contra omului pentru o galiţă, pentru un sac de făină şi chiar pentru un kilo de mazere.

Încă un an de războiu, şi omul va trebui să înveţe de nou ştiinţa omului primitiv, de a aprinde focul, şi din muzee va trebui să se înfiripeze, pe seama femeilor, războaiele de ţesut de mai înainte cu sute de ani.

CRONICĂ.

Ilie Bugariu, funcţionar la institutul «*Timişana*» în Timişoara a murit moarte de erou pe câmpul de luptă italian ca locotenent în rezervă al regimentului de infanterie Nr. 63 la 3 Iulie a. c.

„**Economul**”, institut de credit şi economii în Cluj, şi-a ținut adunarea generală ordinară la 21 Iunie a. c. cu vie participare a acţionarilor. Alegerile s'au făcut cu vot unanim, tot astfel s'a votat direcţiunii mulţumită pentru gestiunea anului trecut.

În această adunare s'a hotărât ridicarea capitalului la *un milion coroane*, încredinţându-se direcţiunea cu executarea hotărârei la timp oportun.

Manifestându-se din toate părţile un intensiv interes pentru o nouă emisiune, prospectul şi listele de subscriere vor urma în curând.

Mulţămă publică. Pe seama sanatorului pentru tuberculoşi, înfiinţat de Casa cercuală de asigurare a muncitorilor din Sibiu, s'au făcut următoarele contribuiri: Wilhelm Zach 200 cor. Ricard Nerlinger 10 cor. Henric Bauman 3 cor. Adolf Kloos 2 cor. Iosif Băci 2 cor. Wilhelm Feiri 10 cor. Ernest Klein 10 cor. Wilhelm Reeschuh 2 cor. Frideric Schmückle 1 cor. Henric Wolf 1 cor. Wilhelm Müller 200 cor. Victor Drotleff 10 cor. Victor Hess 10 cor. Iosif Bock 10 cor. Frideric Fuhrmann 5 cor. Albert Breinsdörfer 5 cor. Albert Ganther 20 cor. Iohann Kessler 20 cor. Eduard Zimmermann 10 cor. Rudolf Göbbel 20 cor. Francisc Neuzil 50 cor. Paul Bozsoky 2 cor. La oaltă 603 cor. Pentru ofrande exprimă sinceră mulţumită: *Direcţiunea.*

BIBLIOGRAFIE.

Extras din nouele tarife postale şi scala de timbre. *Ediţie de buzunar, preţul 20 fileri, editura «Revistei Economice».*

Satisfăcând unei trebuinţe reale a celor interesaţi, acest mic Vademecum arată noua tarifă postală intrată în vigoare la 1 Octombrie 1916, tarifa telegramelor precum şi cele trei scale de timbre în conformitate cu noua tarifă intrată în vigoare la 1 Decembrie 1916. Formatul ei fiind potrivit anume pentru a se purta în buzunar, cărticica aceasta promite a fi recunoscătoare tuturor celor, ce o vor avea la sine.

Se poate comandă la Administraţia «Revistei Economice» în Sibiu—Nagyszeben

Sumarul:

Vitioarea politică de alimentare. — Şcoala comercială superioară română din Braşov. — Bagatele, fleacuri, nimica toată. — Lipsa de nutreţ şi preîntîmpinarea acesteia. — Aprovizionarea oraşului Sibiu cu mijloacele de traiu pe anul economic 1917/18. — Traiu de azi. — *Cronică:* Ilie Bugariu. «Economul», institut de credit şi economii în Cluj. Mulţămă publică. *Bibliografie:* Extras din nouele tarife postale şi scala de timbre.